

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ พบว่าจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๑๓๕ คน ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ๑๑๑ คน และเป็นผู้มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี ๖๐ คน และอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี ๔๘ คน อายุ ๒๐ - ๓๐ ปี ๑๔ คน และที่อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป ๑๓ คน ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ๑๐๒ คน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ ปี ๖๘ คน และ ๖ - ๑๐ ปี ๓๒ คน และจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดโดยส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนจำนวน ๑๓๑ คน ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริหารจัดการ เป็นด้านที่มีความสำคัญต่อการบริหารมากที่สุด และรองลงมา ด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดแต่ละด้านได้ดังนี้

๑) ด้านบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ด้านบริหารจัดการสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า จัดให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับมากที่สุด มีการรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมที่ตอบสนองนโยบายอย่างชัดเจน มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นระยะ ๆ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนจากบุคคลหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนจากบุคคลหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการสรรหาบุคลากรที่มีผลงานดีเด่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ประเมินผลการปฏิบัติงานสิ่งแวดล้อม ข้อเสนอแนะและเขียนรายงานเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ มีการวิเคราะห์นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ มีการกำหนดนโยบาย และมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนอย่างชัดเจน จัดทำแผนพัฒนางานให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม มีการให้ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม

๒) ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สนับสนุนสื่อการเรียนในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด และสนับสนุนให้นำสื่อด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนนำเสนอผลงานด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน โรงเรียนริเริ่มและเป็นผู้นำการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์และณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญต่าง ๆ มีการดำเนินงานด้านหลักสูตร นำเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนการสอน จัดให้มีสื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร เอกสารความรู้ สื่อวีดิทัศน์ สื่อวีซีดี สารคดี ข้อมูลความรู้ทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมในห้องสมุด ส่งเสริมการฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน บุคลากรทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

๓) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ สนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน รองลงมา สนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีการส่งเสริมเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นที่ประหยัดและคุ้มค่ามาใช้ในการจัดกิจกรรม จัดให้มีการประกวดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จัดกิจกรรมศึกษาสภาพแวดล้อม เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมเข้าค่ายสิ่งแวดล้อม กิจกรรมโครงการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น กำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนงบประมาณจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม มีแผนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม มีการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๔) ด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนมีการวางแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชนร่วมกับชุมชน และโรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน มีการประสานงานเพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม มีการประสานงานเพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม มีการเชิญวิทยากรซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านมาสร้างสรรค์งานเกี่ยวกับงานด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน หน่วยงานราชการหรือ

เอกชนมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โรงเรียนให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้กับชุมชน โรงเรียนรายงานสถานการณ์ปัจจุบันของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ตามลำดับ

วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ โดยการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance: ANOVA) จำแนกตามปัจจัยพื้นฐาน

เพศ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า ในด้านการดำเนินการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านอื่นแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อายุ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่าด้านการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านอื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในด้านที่แตกต่างกัน เป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ผู้ที่มีอายุ ๒๐ - ๓๐ ปี กับ ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ด้านการจัดการเรียนรู้, ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้, ด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน, และด้านค่าเฉลี่ยรวม แตกต่างจากผู้ที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี กับ ผู้ที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

วุฒิการศึกษา ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ พบว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ส่วนในด้านอื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในด้านที่แตกต่างกัน เป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี และปริญญาโท มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ

เขต ๑ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แตกต่างจากผู้ที่มีวุฒิปัญญาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ประสบการณ์ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ พบว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่าด้านบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านอื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนั้นผู้วิจัย จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในด้านที่ แตกต่างกัน เป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑ - ๕ ปี กับ ๑๑ - ๑๕ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ด้านการจัดการเรียนรู้, ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้, ด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน, และด้านค่าเฉลี่ยรวม แตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ ๖ - ๑๐ ปี และ ๑๖ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ตำแหน่ง ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ จำแนกตามตำแหน่ง โดยการทดสอบค่าที โดยภาพรวมพบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกัน ในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

แนวทางการพัฒนาของการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑

ด้านการบริหารจัดการ จัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นระยะ ๆ เกี่ยวกับการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานสิ่งแวดล้อม **ด้านการจัดการเรียนรู้** โรงเรียนควรเป็นผู้นำการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อมในวันสำคัญต่าง ๆ โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ จัดให้มีสื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร เอกสารความรู้ สื่อวีดิทัศน์ สื่อวีซีดี สารคดี ข้อมูลความรู้ทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมในห้องสมุด **ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้** ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดงานประกวดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีการส่งเสริมเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นที่ประหยัดและคุ้มค่ามาใช้ในการจัดกิจกรรม **ด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน** โรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน มีการประสานงานเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมกับชุมชน

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิจัยการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ พบว่า อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าในด้านการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ขวลิต คำราม** ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๒ พบว่า สภาพการดำเนินงานจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๒ พบว่า ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ในด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนนั้นควรมีการจัดให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันใน ทุกส่วนภายในโรงเรียนโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน^๑ ซึ่ง **กรมวิชาการ** กล่าวว่า ภารกิจของ ผู้บริหารโรงเรียนในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหาร ครูอาจารย์ นักเรียน เจ้าหน้าที่ และ ผู้นำชุมชนอย่างจริงจัง โดยให้มีการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลงาน เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นระยะ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับที่ **ทองคำ ผดุงสุข** ได้กล่าวว่า กระบวนการจัด สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษามีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ การประชุมปรึกษาหารือโดยสมาชิกทุก คนให้ข้อเสนอแนะต่อส่วนรวม มีการสำรวจปัจจุบัน กำหนดเป้าหมายร่วมกัน กำหนดกิจกรรมและ ผู้รับผิดชอบหลักจากนั้นดำเนินการตามแผน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ และ ประเมินสรุปผลเมื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัน เวลาที่กำหนดไว้แล้วนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องนำข้อเสนอแนะและมีการวิเคราะห์นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติ แล้วจัดทำแผนพัฒนางานให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการให้ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม แล้วจึงมอบหมายให้มี ผู้รับผิดชอบโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับที่ **หน่วย ศึกษาพิเศษ** กล่าวว่า การสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคคลเป็นสิ่งที่ควรคำนึงอย่างยิ่ง เพราะ การทำงานกับคนถ้ามุ่งแต่งานบางครั้งได้งานแต่ไม่ได้คน แต่ถ้าไม่ลืมที่จะเสริมสร้างขวัญและ กำลังใจของคนก็จะทำให้ได้ทั้งคนและงานดังนั้นสิ่งที่โรงเรียนควรจัด ได้แก่^๒

๑) การจัดให้มีการยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณ เผยแพร่ผลงานของ บุคลากรที่มีผลงานดีเด่น

๒) เมื่อมีบุคลากรใดบุคคลหนึ่งมีผลงานดีเด่น ก็ส่งเสริมสนับสนุนให้แสดง ความสามารถในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เขียนบทความ เป็นวิทยากร ส่งเข้าประกวดแข่งขันใน โอกาสต่าง ๆ

^๑ ขวลิต คำราม, การศึกษาสภาพการดำเนินงานจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๒, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ๒๕๕๑).

^๒ หน่วยศึกษาพิเศษ, **การพัฒนาการบริหารโรงเรียนโดยใช้รูปแบบการบริหารงานที่ประสบ ผลสำเร็จของผู้บริหารโรงเรียน**. (กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา, ๒๕๔๗), หน้า ๑๗.

๓) สนับสนุนให้บุคลากรได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้เพื่อความก้าวหน้า เช่น การศึกษาต่อ อบรม ดูงาน การทำลายผลงานทางวิชาการ

๔) ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานของบุคลากรอย่างเหมาะสม

๕) การยกย่องชมเชย เป็นการรับรู้ผลงาน ทำให้ผู้ได้รับเกิดความสุขใจความพอใจ ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นกำลังใจให้คนที่ทำงานอยากทำงานมากขึ้น

ดังนั้นนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมควรมีการกำหนดและมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนอย่างชัดเจน โดยจัดทำแผนพัฒนางานให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสิ่งแวดล้อม มีการให้ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับที่ **มาลี โตสกุล** ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญ เพราะจะทำให้คณะทำงานสิ่งแวดล้อมประสบความสำเร็จในการทำงานโดยการสนับสนุน เสริมแรง สร้างขวัญ และกำลังใจที่ดีแก่คณะผู้ทำงาน^๓

๒. ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชยุต พนมยัณทร** ศึกษาเรื่อง “ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนนทรีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน ในระดับมาก และด้านกลุ่มเพื่อน ด้านการบริหาร ด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ^๔ ซึ่งทางสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนสื่อการเรียนในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และให้นำสื่อด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อการดำเนินงานด้านหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับที่ **รักณี มั่นจิตร** ได้กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้และความสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของครู อาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมรวมถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนจากการเรียนรู้อย่างเดียว มาเป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำจนเกิดทักษะและกิจ

^๓ มาลี โตสกุล. แนวคิดสำคัญในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา. ในปัญหาสิ่งแวดล้อม. พันธกิจที่ทำนายของครูสังคมศึกษา. (กรุงเทพมหานคร : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. ๒๕๓๕). หน้า ๒. (อัดสำเนา)

^๔ ชยุต พนมยัณทร. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนนทรีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๕). หน้า ๗๒ - ๗๗.

นิสัยที่มั่นคง^๕ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้การจัดให้มีสื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร เอกสารความรู้ สื่อวีดิทัศน์ สื่อวีซีดี สารคดี ข้อมูลความรู้ทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมในห้องสมุดก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการฝึกให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และยังสามารถคล้องกับที่ **วิชัย วงษ์ใหญ่** ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพล และส่งผลกระทบทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีลักษณะที่ช่วยส่งเสริมและขัดขวางการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงอยู่ตลอดเวลาในการจัดกระบวนการเรียนการสอน^๖

๑) การร่วมมือ และแข่งขันของผู้เรียนในชั้นเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันแก้ปัญหา การให้แรงเสริมหรือรางวัล

๒) ลักษณะพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้สอน จะมีอิทธิพลต่อการเรียนของผู้เรียน

๓) ความร่วมมือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน คำนึงถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ

๔) ความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อกลุ่มเพื่อน ผู้สอน และโรงเรียนจะมีผลต่อการเรียนรู้

๓. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชวลิต คำราม** ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาสภาพการดำเนินงานจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๒” ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๒ พบว่า ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง^๗ การที่สถานศึกษาได้มีการสนับสนุนให้นักเรียนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมเลือกใช้

^๕ รักณี มั่นจิตร, ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๐). หน้า ๑๗.

^๖ วิชัย วงษ์ใหญ่, กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๗), หน้า ๑๙๙.

^๗ ชวลิต คำราม, การศึกษาสภาพการดำเนินงานจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต ๒, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บกคัดย่อ.

วัสดุในท้องถิ่น ที่ประหยัดและคุ้มค่าใช้ในการจัดกิจกรรม และจัดให้มีการประกวดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเป็นการช่วยเสริมสร้างภูมิปัญญาให้กับนักเรียน เป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียนซึ่งนอกเหนือจากหลักสูตรที่มีอยู่ และยังเป็นการเพิ่มศักยภาพที่เข้มแข็งให้กับกลุ่มนักเรียนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมศึกษาสภาพแวดล้อม เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมเข้าค่ายสิ่งแวดล้อม กิจกรรมโครงงานสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้น โรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายการจัดกิจกรรม การจัดหางบประมาณ มีแผนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม การประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ยังสอดคล้องกับที่ **ชัชรี นฤทุม** ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรม เป็นการส่งเสริมกระบวนการการกระตุ้นให้บุคคลเป้าหมายได้มองเห็นปัญหาที่แท้จริงของตน และร่วมมือกันแก้ปัญหาที่นั้นโดยให้บุคคลเป้าหมายเรียนรู้เทคนิคใหม่ ๆ ด้วยการปฏิบัติและช่วยตนเองเพื่อให้บุคคลเป้าหมายนั้นเปลี่ยนแปลงทัศนคติพฤติกรรมและทักษะเพื่อบรรลุความต้องการที่แท้จริงของตนเองและชุมชน^๕

๔. ด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิเชียร กระพีแดง** ศึกษาเรื่อง “การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวทางการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนทั้ง ๕ ด้านคือ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารงานสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และด้านการร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ทุกด้านมีการปฏิบัติในระดับดีมาก ส่วนปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรมโดยภาพรวมทั้งหมดมีปัญหาในระดับน้อย แต่ในด้านการร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมคือ ควรจัดงานด้านวิชาการที่เกี่ยวกับกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักเรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย และควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนรวมถึงการจัดอบรมเป็นหมู่คณะ ซึ่งจากการสังเกตสภาพที่ปรากฏจริงโดยภาพรวมสิ่งที่ควรได้รับการแก้ไขคือ ห้องเรียน ห้องประชุม และห้องส้วม^๖ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว โรงเรียนต้องมีการวางแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน ซึ่ง **สิริวรรณ ศรีพหล และธีรยุทธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา** ได้กล่าวว่า การพัฒนาถนน พัฒนาวัด หรือสถานที่สาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ

^๕ ชัชรี นฤทุม. **หลักการส่งเสริมทั่วไป**. (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๕ - ๑๒.

^๖ วิเชียร กระพีแดง. **การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาแนวทางการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อม ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๓).

นอกจากนี้โรงเรียนยังสามารถจัดกิจกรรมประเภทส่งเสริมความรู้ด้านต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนได้ โรงเรียนซึ่งนับว่าเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด จึงควรหาทางจัดการศึกษาให้กับสมาชิกของชุมชนด้วยและยังเป็นการแสดงให้ชุมชนเห็นว่าโรงเรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของเขา ดังนั้นถ้าโรงเรียนจัดในรูปแบบของกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรและให้นักเรียนผู้สนใจในกิจกรรมเกี่ยวกับด้านนี้ได้เข้าร่วมมือกับคณะครูอย่างใกล้ชิดแล้ว ย่อมจะทำให้สามารถพัฒนาชุมชนได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการเชิญวิทยากรซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านมาสร้างเสริมงานเกี่ยวกับงานด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน จัดเป็นการให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกให้กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับที่ **กลั่น สระทองเนียม** กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาของชุมชนจำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาใหม่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ให้ได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีคุณภาพ โดยได้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนพร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความเหมาะสมกับเป็นแหล่งสำหรับเสริมสร้างความรู้ที่แท้จริง^{๑๐} ดังนั้นการพัฒนาโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกันให้ก้าวหน้าจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน และที่ **สุรพันธ์ ยันต์ทอง** ได้กล่าวสนับสนุนอีกว่า โรงเรียนและชุมชนควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะจะต้องพึ่งพากันทั้งสองฝ่ายเพื่อประโยชน์ร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมโรงเรียนจึงต้องคล้อยตามสังคมเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป โรงเรียนต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ขณะเดียวกันโรงเรียนต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำสังคมด้วยในฐานะที่มีหน้าที่เตรียมประชาชนให้สังคม โรงเรียนจะต้องใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนโดยการใช้งานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับความคิดเห็นต่าง ๆ จากชุมชน^{๑๑}

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า ในด้านการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านอื่นแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า ด้านบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านอื่นแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่มีอายุ ๒๐ - ๓๐ ปี กับ ๓๑ - ๔๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้, ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้, ด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน,

^{๑๐} กลั่น สระทองเนียม. บทบาทของชุมชนต่อการพัฒนาการศึกษา. นสพ. เดลินิวส์. (๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๑), หน้า ๑๑.

^{๑๑} สุรพันธ์ ยันต์ทอง. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิทยอักษร. ๒๕๔๕), หน้า ๓๑๕.

และด้านค่าเฉลี่ยรวม แตกต่างจากผู้ที่มีอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี กับ ผู้ที่มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีความคิดเห็นที่แตกต่าง ส่วนในด้านอื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรี และปริญญาโท มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้, ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้, ด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน, และด้านค่าเฉลี่ยรวม การเรียนรู้แตกต่างจากผู้ที่มีวุฒิปริญญาเอก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

บุคลากรที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่าด้านบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านอื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ ๑ - ๕ ปี กับ ๑๑ - ๑๕ ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้, ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้, ด้านการประสานความสัมพันธ์กับชุมชน, และด้านค่าเฉลี่ยรวม มีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์ ๖ - ๑๐ ปี และ ๑๖ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกัน ในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ พบว่าการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะและข้อแนะนำเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลสรุปที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

- ๑) โรงเรียนควรมีการปรับปรุงด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น
- ๒) โรงเรียนควรเพิ่มกิจกรรมด้านรณรงค์และรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- ๓) ควรมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง

๔) โรงเรียนควรกำหนดนโยบายเรื่องสิ่งแวดล้อมไว้ในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการบริหารสิ่งแวดล้อม

๕) โรงเรียนควรจัดหาอุปกรณ์ในการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอ

๖) ควรจัดกิจกรรมรณรงค์การปลูกจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้กับครูและนักเรียนให้มากขึ้น

๗) ควรแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนโดยผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมศิษย์เก่า และทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่น

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑ ควรศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มากขึ้น โดยเฉพาะทุกระดับชั้นที่เปิดทำการเรียนการสอน

๒ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือรูปแบบการจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษา สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

๓ ศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อรับผิดชอบการบริหารสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน